GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 79. **Brasiovu 12 Novembre 31 Octobre** **1874.**

Telegramu. Nascudu 9 Novembre 1874.

Prelegerile intrerupte prin epidemia se reincepu fora amanare in **15** Novembre la tóte institutele nóstre de invetiamentu. —

Tanco.

Brasiovu 10 Novembre n. 1874.

Censulu transilvanu in camer'a Ungariei.

Déca esiste pre tóta suprafaci'a pamentului vr'o tiéra, care se fi induratu cele mai grele loviri si atentate chiaru din partea organeloru ce se credu chiamate a portá grigia de bunastarea si inflorirea ei, atunci acea tiéra nefericita de buna sama nu este alta, decatu fiic'a vitrega a monarchiei austro-maghiare, Transilvani'a.

Erá unu tempu, candu esistinti'a statului austriacu devenise problematica; chiaru popórele ce consituiau acestu statu, prindiendu in mani arm'a de junghiare, se rescolara contra lui si voiau a-i sterge si stinge chiaru si numele din cartea celoru viui. In acelu tempu de tentatiune si grea fortuna Transilvani'a si poporulu seu romanu remase neclintita in credinti'a sa catra tronu, si luptandu pentru libertate si egale indreptatire, lupt'a totudata pentru patria, dinastia si integritatea statului. Si in acésta lupta de trista memoria, ea nu crutiá sacrificia de sange nice de avere. Cu tóte aceste inse, dreptu resplata pentru meritele si sacrificiale sale, ea fù data in urma chiaru pre man'a acelor'a, contra caror'a s'a luptatu. „Arapulu si-a facutu detorinti'a, — i se dise — Arapulu se póte duce."

Ajungundu astfeliu sub constitutionalismulu unguresc, biét'a Transilvania are d'a suferí astadi cea mai crassa volnicia din partea corpuriloru legiuitórie si a poteriî esecutive. De nenumerate ori ea fù dechiarata de mórta si totu de atate ori impedecata de a mori. Lipsita de autonomia sí de orce dreptu publicu, ei totusi i s'a reservatu o stare escepcionala in esercerea celoru mai cardinali drepturi politice si civili. Cu unu cuventu, ea e condamnata la munca silnica pre viétia si degradata la starea unui mortu viu. Si pentru ce? Pentru ca acésta tiéra a fostu si este inca leaganulu acelui poporu, a carui esistintia se dice ca róde la radecinile esistintiei altui poporu, ceea ce dovedí istori'a, ca e falsa premissa.

Censulu transilvanu, ce dede ansa la desbateri infocate in camer'a Ungariei, justifica in de ajunsu acésta posomorita icóna a Transilvaniei. Acestu censu, croitu la 1848 cu scopulu espressu, de a assecurá prevalenti'a ciocoismului in affacerile de statu, asta-di dupa dóue-dieci si siese de ani erá aprópe se se duplice in profitulu unei caste de ómeni privilegiati si in detrimentulu multimei celei mari a poporului contribuentu.

In siedinti'a dela **3** Novembre s'au pertractatu in camer'a deputatiloru Ungariei modificatiunile boieriloru, facute la novell'a electorale si anume la censulu transilvanu, pre care-lu urcase dela 14 fl. la 18 fl. Cu acésta ocasiune Gabrielu Kemény, care pledá pentru urcarea censului, dise intre altele, ca nu scie, déca scaderea censului se face cá o dovada de incredere in poporatiunea Transilvaniei, pre carea o tiene matura pentru acésta reductiune, séu dóra este unu actu de neincredere facia de elementele privilegiate, cari au fostu pana acum datatórie de tonu, inse atat'a scie, ca acésta reducere a censului electoralu este periculósa (!!!) pentru patria si natiune. Dreptu acea róga cu tóta seriositatea pre deputati, cá fia-care se voteze in interessulu patriei si alu natiunei, firesce, alu natiunei maghiare la urcarea censului.

Contra urcarei censului a vorbitu ministrulu Szapáry si deputatii romani Alessandru Romanu si Demetriu Boncin. — Punendu-se in fine cestiunea la votu, modificatiunile camerei boieriloru s'au respinsu cu 94 contra 67 voturi.

Inse cu acésta respingere cestiunea censului nu s'a deliberatu definitivu. Novell'a electorale va avé se mai tréca odata prin recensiunea camerei boieriloru, si acést'a, remanendu pre langa modificatiunile sale, in fine totu ea ve esí victorióza.

Pre noi inse nu ne inspaimenta aceste mesure de rigóre, ce se iau facia de poporulu romanu, pentru ca scimu, ceea ce domnii unguri nu vreau se intieléga, ca acestu poporu este totu asia de maturu pentru esercerea drepturiloru publice politice, pre catu de maturu este elu si pentru supportarea sarcineloru si a impositeloru, si pentru manuarea armeloru, candu vocea patriei mame-lu chiama intru ajutoriu.

Inse domnii unguri dicu, ca reducerea censului transilvanu este periculósa pentru patri'a si natiunea maghiara, pentru acesa elu trebue urcatu si astfeliu poporulu romanu trebue legatu fedelesiu, cá se nu se mai póta miscá.

Cu tóte aceste inse poporulu romanu se va miscá si atunci si Transilvani'a va reinviá.

In siedinti'a dele **5** Novembre s'au pertractatu apoi modificatiunile facute de camer'a boieriloru la proiectulu de lege despre introducerea notariloru publici. Modificatiunea, dupa care notarii publici n'ar' fi potutu da documinte valide in alta limba, afara de cea maghiara, s'a respinsu si in locului ei s'a adoptatu testulu originalu, dupa care notariulu publicu va poté se dè documente valide si in alte limbe, inse numai cu concessiunea ministrului de justitia. Dreptulu acesta e in Ungari'a érasi numai gratia pusa in man'a arbitraria a unui inexorabilu?! —

Dreptulu de limba neutra-latina — a fostu bunu comunu pentru tóte nationalitatile Ungariei, de candu Panoni'a se numesce Ungaria, si maghiarii ni-lu rapescu si pe acesta, óre cu ce dreptu altulu, decatu cu cela alu pumnului, alu fortiei, care impinge ér' la pumnu si fortie pana se restabilesce.

— — —

De ce ne-amu temutu n'amu scapatu. In cele premisse mai susu dederamu espressiune temerei, cumca cestiunea censului transilvanu are se se resólve in fine totu dupa placulu aristocratiei privilegiate; si intru adeveru, scirile mai recente ne spunu, ca temerea nóstra este asta-di fapta complinita. Ministrulu Szapáry, care si-apriinsese paie in capu prin insisterea sa pentru reducerea censului, s'a apucatu si a croitu o propunere midiulocitória, carea va avé se impace atatu pre boieri, catu si pre deputati. Si acésta propunere mediulocitória ar' fi, cá in locului sumei de contributiune de pana acum se se iè de base a calificatiunei de alegere cantitatea venitului catastralu, adeca in locu de 8 fl. 40 cr. dare directa se se puna 75 fl. venitu catastralu. Pre acésta cale se crede, ca interessele ungariloru in comitatele Transilvaniei nu se voru periclitá si patri'a maghiara va scapá de perire. Domineca in 8 Nov. aristocrati'a tienú in Pest'a o conferintia sub presiedinti'a lui Gabriele Kemény. Acésta conferintia a lustu la pertractare propunerea mediulocitória a ministrului si dupa unele modificatiuni a aceptat'o. Si fiindu-ca ministrulu din partea sa inca a adoptatu modificatiunile ciocoiloru, asiá se crede, ca dificultatile suntu delaturate, pericululu amenintiatoriu evitatu, si patri'a maghiara salvata.

Totu in cans'a censului s'a mai tienutu si in Clusiu o conferintia ciocoiésca, care in dechiaratiunea sa publicata in diariulu „Kelet" dice intre altele: „Acum inse, candu nesocotinti'a condamnabile a contelui Szapáry calca in petióre ultim'a fóia a sperantiei nóstre, pre care istori'a scrisesse cu litere de auru basea principale a suprematiei nóstre nationali; acum, candu chiaru deputatii nostri ardeleni nimicescu pentru totu-déun'a interessele nóstre nationali, trebue se pasimu pre facia si se nu lassamu, cá lucrulu se vina pana acolo, incatu opiniunea publica maghiara din Transilvani'a, in amaritiunea si indignatiunea sa se regrete, ca a consemtitu vr'odata la uniunea cu Ungari'a." — Astfeliu pricepu ciocoii a face pressiune, candu e vorb'a de a reduce pre poporu la starea umilitória a elotismului. Si óre ce dice poporulu, si mai vertosu poporulu romanu facia de tóte aceste? . . . Unu adencu suspinu cu tiene aminte este respunsulu celu mai nimeritu si celu mai elocuentu pana la tempu. —

Divergintiele intre Romani'a si Turci'a continua a ocupá inca diaristic'a si diplomati'a européna, inse acum cestiunea de controversa a intratu intr'unu stadiu cu totulu nou. Trei dintre poterile signatarie si anume Austri'a, Rossi'a si Germani'a au dechiaratu in diu'a de 21 Octobre prin o nota identica, cumca ele au se inchiaia directu cu Romanii conventiuni comerciali fara vre-o interventiune din partea guvernului ottamanu, deórace prin amestecului turcescu s'ar' violá unu dreptu alu Romanieloru, care este sanctionatu prin tractate si pre care ei l'au esercitatu din tempii cei mai vechi si pana in diu'a de astadi.

In urm'a primirei acestei dechiaratiuni collective, guvernulu turcescu a adressatu din partea sa o nota, cá respunsu la dechiaratiunea poteriloru de nordu, in care dice intre altele, ca dins'a ar' fi gat'a a implini dorintiele acestoru poteri amice, si ea n'ar' esitá nice unu momentu a-si da consentiementulu la resólverea acestei cestiuni flotante, déca resolverea ce se propune n'ar' trece departe preste limitele, intre cari ar' trebuí se remana. Pórt'a primesce cu satisfactiune declaratiunea celoru trei poteri si consiliulu loru, de a nu mai scormoní relatiunile, ce le are cu principatele vasale, inse-si permite intrebarea, ca ore o lovitura nóua contra tratatului de Parisu nu va se aiba efectele de mai nainte, nu va veni óre o di, candu voinți'a omenésca va fi prea slaba si nepotentiósa, cá se impedece valurile ce se voru porní in urm'a unui lungu siru pe violari ale tractatului? In fine Pórt'a dechiara, ca recede dela terrenulu de dreptu, cá se evite discussiunile ulteriore, inse cestiunea are si o latura formale, care pentru sine este de mare im-

portantia. Ea recunósce Romaniei dreptulu de a inchiá directu conventiuni comerciali cu poterile straine, inse cere dela guvernulu romanu, cá de cate ori va aré se inchiaie vr'o asemene conventiune, s -si céra mai antaiu permissiunea dela domnii din Constantinopole.

Unirea gintei latine.

— Fórte interessante suntu manifestatiunile cele mai nóue franceso-spaniole-italiane pentru gigantic'a idea a **Uniunei gintei latine**. Ele ne atingu si pe noi romanii in modu insemnatu.

Dilele trecute a fostu onoratu cá óspe alu Parisului si alu partei republicane francese, marele patriotu spaniolu **Emilio Castellar**, fostu presiedinte alu republicei in Madridu. Spiritele nobile affine (rudite) s'au aflatu la unu locu si au proclamatu principiulu puternicu alu aliantiei viitorie, intre popórele de ras'a latina, prin organulu invetatatului republicanu francesu **Victor Hugo**. Acestu poetu stralucitu, care emuléza cu Castellar atatu in nobletí'a ideeloru catu si in grandórea principieloru ce le professéza, a datu intr'o cuventare esspressiune indreptatitei sperantie, ca va sosi odata diu'a, in care popórele de gintea latina cunoscandusi interessele aderverate 'si voru intinde manile unele altor'a spre comuna aperare contr'a atacuriloru raseloru straine. Victor Hugo a finitu urandu **Spaniei, Franciei, Italiei si Romaniei** bunastare si strensa uniune intreolalta, spre folosulu libertatii si alu civilisatiunei in Europ'a.

Ide'a maretia a unitatii latine, desi realitatea inca pré adeseori o desavuéza in modulu celu mai crudu, prinde din ce in ce totu mai multu redacina in tierile latine, ea a inceputu se devina practica, pipaibila, din momentulu, candu popórele romanice au intielesu, ca germanismulu violentu tinde a surpá cu totulu desvoltarea romanica. Taber'a, in care ide'a numita afla mai multu resunetu e naturalminte cea republicana. Naturalminte, pentrucá republicanii tuturoru tieriloru au numai un'a si aceeasi tienta mare, unulu si acelasiu interessu comunu: a face se invinga principiulu republicanu, precandu monarchistii suntu desbinati in interesse particulari dinastice, cari se crucisieza unele pe altele atatu de multu incatu, paralisaza a priori ori-ce actiune in sensulu atinsu.

Relativu la astá este fórte semnificativa impregiurarea, ca betranulu **Thiers**, care a calatoritu prin Itali'a, fù obiectulu celoru mai stralucite ovatiuni din partea italianiloru. Si nu acelui Thiers de odinióra, carele s'a numeratu intre cei mai infocati propagatori ai unei politice anti-italiane ci republicanului Thiers i s'a facutu priimirea acea frumósa. In Nizza, departamentu francesu dela 1859 locuitu mai totu de italiani, mai cu séma se priimi cu o pompa regala. Serenad'a venetiana cu faclii, la care au participatu vreo 20,000 persóne; 24 de barce cu felinare venetiane mergu subu bubuitulu tunuriloru la locuintí'a lui Thiers otelulu dela Méditerranée. — O deputatiune de 14 notabili din Nizza predá lui Thiers doua buchete de flori, multimea poporului de afara erumpe intrunu „evviva“ fora finitu; Thiers apare pe balconu subu acclamatiunile multimei; illuminatiune, focuri artificióse si salve de tunuri finescu festivitatea.

Nu e dér' multu semnificativa pentru viitoriu, acesta caldura simpathica, cu care italianii din Nizza, carora li se imputa din partea monarchista tendintie separatistice, au imbraciosiatu pe óspele loru illustru — pe republicanulu Thiers?

O alta aparintia, de astadata spaniola, contribuie multu la adeverirea asertiunei facute, dupa care ide'a de apropiare intre popórele romanice a intratu intrunu stadiu mai pipaibilu. In **Madridu** a aparutu mai daunedi o revista internationale cu numele „**La Raza latina**“ (ras'a latina) care are de scopu a combate **principiulu germanu**, si a resiste din tote puterile latirei lui. Fói'a, se scrie, ca apare in limba francesa, italiana, spaniola si portugesa, limb'a romana nu se numesce, dér nu incape indoiéla, ca va fi si acést'a representatata in colónele numitei reviste nóua. Fundatore si redactore este dlu **Ioan Valeru de Tornos** spaniolu din partit'a asia numita di „moderados“.

Cá colaboratori ai acestei foi se numescu, **Gambetta, Jules Favre, Victor Hugo**, episcopulu **Dupanloup, Batbie, Villemessant** dela „Figaro“ scl. E interessantu ca in revist'a acésta se provóca popórele romanice a merge in lupta contr'a Germanismului alaturea cu biseric'a catolica. Nu scimu dieu, déca italianii voru fi multiumiti cu acést'a provocare, ei cari se temu de restabilirea domniei papale.

Sinodulu diecesanu alu episcopiei Gherlei, (26—29 Octobre 1874) *).

Voindu a urmá cu descrierea pre scurtu a actului de insemnetate istorica, a actului prin care baseric'a nóstra gr. cat. si in specia diecesea nóstra se repune in viéti'a s'a constitutionala, se reactivéza in drepturile sale frumóse si legale, — insemnu din capulu locului bucuri'a nemarginita ce au causatu acésta reactivare a drepturiloru baseri-cei nóstre constitutionale. acésta redicare cá a finiculu a diecesei mai tenere greco-catolice — s'au si espressu din mai multe locuri mai anumitu prin telegramele de felicitari si bune urari sosite in decursulu sessiuniloru Sinodului dela Septemvirulu Mihali din Pest'a, protopopulu Rusu din Sibiiu, canoniculu Fekete Negrutiu din Blasiu, mirenii romani din Sibiiu si intre altele si prin script'a gratuitóre si gratulatóre a Cercului elect. alu 8-lea scl., cari tóte primindule Sinodulu cu vine multiamiri si fericite urari purcediendu la agendele sale: allege o comissiune de 7 individi pentru primirea, reverderea si susternerea motiuniloru si a propuneriloru — in care comissiune prin acclamatiune au intratu: *canoniculu Coroianu, vicariulu Popu Ioanu*, archidiaconulu Simeonu Bocsia, Dr. Vasiliu Popu, Vasiliu Buteanu, Ioanu Florianu, Georgiu Filepu. —

Cu viu interesu se desbate apoi sfer'a intru care va fi a se tiené si a purcede acestu Sinodu — si dupa ce se asculta totu cu atat'a interessare proiectele pentru organisarea basericeloru, parochieloru si a scóleloru — precum si a referintieloru intre cleru si poporu **edicundu-se principiulu sinodalitatii intru organisarea acestei diecese** si demarginindu-se sfer'a de activitate a acestui Sinodu singuru intru punerea basericei nóstre greco-catolice resp. a diecesei nóstre de Gherl'a pre basa sinodica prin facerea unui Statutu sinodalu, se alege pentru facerea unui proiectu de Statutu sinodalu o comissiune de 15 membrii constatória din: canoniculu Coroianu, professorulu Cartice, prot'a G. Maniu, vicariulu Barbuloviciu, parochulu A. Varn'a, Dr. Ioanu Mihali, Vas. Buteanu, Dr. Colceriu, G. Filepu, Vas. Popu, Oniaciu, Aug. Munteanu, Marcianu, Florianu si Stanu.

Acestea in 26 Octobre. —

Comissiunea de 15 membrii finindu-si lucrarile s'ale, in 27 Octobre dupa ameadi-di si in 28 Octobre diu'a intréga se desbate in punctele s'ale — dupa ce s'au primitu in generale — proiectulu de Statutu sinodalu lucratu de comissiunea de 15 membrii si anume mai antaiu cu privire la Sinodulu parochialu, care are de a se tiené baremu de dóue ori in anu, apoi cu privire la Sinodulu protopopescu (v.archidiaconalu), care are á se tiené in fiesce care anu baremu odata, apoi la Sinodulu diecesanu, care érasi se tiene regulatu in fiesce care anu odata — tempulu fiendu a se defige prin episcopu. —

Viulu interesu, cu care au luatu parte toti membrii Sinodali la desbaterea acestui proiectu au doveditu prea deplenu catu de mare erá setea re-

*) Primulu comunicatu din 25 Octobre vedi-lu in „Gazet'a Transilvaniei“ a. c. nr. 77. —

activarei constitutiunei nóstre basericesci in cleru si in poporu de o potriva. . . . Maturitatea, seriositatea si deosebitulu studiu, cu care mirenii impreuna cu preutii judeca, desbatu si in urma hotaresc fisace care punctu ne-au convinsu prea deplenu, ca acestu pasu nu se potea amená mai departe fora de a periclitá esistentí'a chiaru a basericei nóstre gr.-catolice si in specia a acestei diecese; cu tóte aceste multe considerante ne-au lasatu inca intru multe in acceptare.

Guvernulu, speramu, ca este ca cea mai mare bonavointia catra noi si baseric'a nóstra si pentru ace'a nu scimu a ne esplicá timiditatea fia in orce privintia acea — ca ce guvernu constitutionalu cá si alu nostru, nu credemu, cá se póta avé neci catu de pucinu contra constitutionalismului basericeloru de orce confessiune ar' fi acele, pentru-ca in statu constitutionalu si basericele trebue se fia constitutionale — acest'a pretendiendu chiaru ide'a de statu constitutionalu; si noi nu credemu, ca guvernulu Maiestatii S'ale se nu ne deschidia unu terenu si mai amplu de constitutiune basericésca decatu acel'a, care l'amu ocupatu pana acum'a — cea ce si dorimu si ceremu si ne credemu a fi si dobanditu. —

Redicamu preste tóte din celea pana acum lucrate pentru constitutionalismulu basericei si in specie a diecesei nóstre greco-catolice pre langa cele mai susu espuse, cu privire la Sinodulu parochialu-protopopescu si diecesanu, frumosulu dreptu de a-si allege poporulu pre pastoriulu seu sufletescu, de a pune in fruntea senatului parochialu (care conduce affacerile parochiei presuppusu Sinodului parochialu) pre acel'a, in care densulu are incredere etc. etc.; regretamu inse, ca nu s'au datu Sinodului protopopescu dreptulu de a-si alege pe protopopulu seu si Sinodului diecesanu pre . . . . . cari drepturi le-au avutu si le are (dupa dreptu) fara ca cineva se le póta trage la indoiéla, dér' considerantele considerandu-se tacemu si acceptamu semnalulu binevointii de susu se ni se faca lumina. —

Acestea finindu-se si edicundu-se punerea loru in viatia neamenata, in 28 Octobre sér'a tardiu, in diu'a urmatória prin sant'a missa si cuventulu presidiului se inchide Sinodulu diecesanu de estu tempu, — luandu membrii parte la més'a Preasantiei Sale dlui episcopu, dupa care cu fraterne stringeri de mana si oftari de „Se ne revedemu sanetosi in anulu venitoriu!“ membrii se despartu cu legatur'a fraternitatii si a amicitiei intarite, cu anima voiósa si cu sperantie frumóse. Noi inchiamu multiamindu Illustrului capu alu diecesei nóstre pentru acestu passu si Inaltului guvernu alu Maiestatii Sale pentru bunavointi'a catra baseric'a si in specia catra diece's'a nóstra, care bunavointia se va cristalisá in tóta form'a ei prin approbarea statutului. —

Gherl'a si Deesiu 29 Octobre 1874.

Niculae Closca.

PROTOCOLU

despre conferintiele tienute cu invetiatorii gr. cat. din protop. Sibiiului la 29 si 30 Septembre 1874 in baseric'a parochiale gr. cat. din Sibiiu.

(Capetu.)

Siedinti'a II. In siedinti'a II conducatoriulu reveniendu érasi la definitiunea didactiecí, pune mai antaiu intrebarea: ce se se propuna in scól'a poporale, cu alte cuvente: care e materi'a, care suntu **obiectele de invetiamentu**? Recunósce, ca statorirea obiectelor de invetiamentu cade in competentí'a auctoritatiei scolastece supreme; cu tóte aceste, invetiatoriulu se fia in stare a-si dá sém'a: pentru ce planulu de invetiamentu contiene chiaru obiectele cutari, si nu si altele? In ce reporta stau ele cu scopulu invetiamentului, cu natur'a spiritului omenescu si intre sene? Arata apoi, ca tóte obiectele de invetiamentu se deriva dela trei obiecte cardinali: D-dieu, natura, omu, astfelu fia-care -si are insemnetatea sa in concertulu celoru-alalte, tóte multiplica la ajungere scopului, prin urmare si cea din urma scóla elementaria, trebue se se ocupe de tóte, numai catu in mesur'a poteriloru sale. De aci se vede, ca nu e

de ajunsu a sci, cari obiecte se se propuna in scóla, ci inca si catu se se propuna din fia-care obiectu de invetiamentu, fiendu-ca o tractare per extensum, nu se unesce nece cu tempulu de scóla, nece cu poterile marginite ale scolariloru. Materi'a odata statorita, se nasce mai departe intrebarea: in ce ordene se le propuna in scóla, cesa ce face processulu invetiamentului. In respectulu acest'a au valóre principiale pedagogice: „procede dela aprópe la departe, dela cunoscutu la necunoscutu, dela simplu la compusu, dela usioru la greu.“ Tóte cestiunile aceste, se reguléza prin planulu de invetiamentu, care trebuie se si-lu compuna dupa modulu planului normalu fia-care invetiatoriu inca inainte de inceperea anului scolastecu, déca vrea se nu orbece, ci se procéda singuru inainte.

Dupa aceste conducatoriulu trecundu la formele de invetiamentu, vorbesce pre scurtu, de form'a tipica, acroamatica, erotematica si euristica.

In fine delineaza portarea invetiatoriului la propunere. Mai antaiu de tóte invetiatoriulu, are se se preparedze de tempuriu si la inceputu chiaru in scrisu pentru fia-care óra de propunere. Vai de scól'a, unde invetiatoriulu, numai pasindu preste pragulu scólei, se intrébe, ca ce are se propuna! Se cere mai departe, cá invetiatoriulu se fia in scóla celu pucinu cu $^1/_4$ de óra inainte de inceperea invetiamentului, spre a poté face preparativele neccessarie pentru popunerea urmatória. Odata cu baterea órei, invetiatoriulu pasiesce inaintea scolariloru si dice cu eli rogatiunea si cantarea indatenata. Testulu rogatiunei si a cantarei mai antaiu se esplica cum se cade, apoi se invétia bene de rostu. Rogatiunea o dice séu invetiatoriulu tare, ér' invetiacelii dica incetu dupa elu; séu o dice asia unu singuru scolariu, séu o dice invetiatoriulu deodata cu scolarii tare, séu cu totii — invetiatoriu si scolari — deodata incetu. Rostirea insasi se se faca cu pietate, dér' observandu tóte regulele vorbirei séu cetirei estetice. —

La propunere invetiatoriulu nu ambla prin scóla incóce si in colo, conturbandu pururea atentiunea scolariloru, ci sta oblu inaintea acestor'a, tienendu-i pre toti in ochi. In mana nu are decatu cartea de lectura séu obiectulu, despre care propune; in celelalte propunerea are se fia libera, adeca fora carte. In urma conducatoriulu descrie portarea invetiatoriloru in tempulu penseloru dintre óre si la inchiarea propuneriloru.

Siedinti'a III. In siedinti'a III conducat. arata pre scurtu, cum se se tracteze in scóla invetiamentulu intuitivu, limb'a materna si computulu; vorbi despre sistemulu monetariale, despre recusitele scolastece si asiedierea loru in sala (d. e. bancele se se puna asiá, cá lumin'a se cadia de partea stanga a scolariloru) despre frecuentarea scólei, sustienendu, cá si aici invetiatoriulu e factoriulu principale, si ca de comunu unde scól'a se cercetéza reu, vin'a o pórta si invetiatoriulu, absentandu insusi adese-ori dela scóla, séu omorandu aici numai tempulu; in fine recomenda invetiatoriloru mai multe carti si recusite, de cari voru avé lipsa la invetiamentu.

Cá teme pana la conferinti'a proxima s'a datu: „Despre disciplin'a scolastec“ o disertatiune. „Scól'a nóua si scól'a vechia“ unu dialogu.

Cu aceste conferintiele s'a inchiatu. D. prot. I. V. Rusu, (carele asistá dela inceputu pan' in capetu) multiumí d-lui conducatoriu (resp. propunatoriu) Petri, pentru bunavoientí'a aratata si ostenelele avute, ér' invetiatoriloru le recomendá, a nu dá uitarei invetiaturele audite, ci avendule pururea inaintea ochiloru, a le traduce in fapta in pracs'a scolaria.

Sibiiu 1 Octobre 1874.

Processulu de pressa intentatu de F. Koós, contra dlui F. H. Longinu.

Din nr. tr. scimu, ca F. Koós, directoru la preparandi'a de statu dela Sigetulu-Marmatiei, — cunoscutu si publicului romanu dupa scandalósele sale scrieri, de pe tempulu candu rateciá prin Romani'a, — intentase processu de pressa pentru unu articlu aparutu in „Gur'a Satului“ nr. 15 a. c. si ca in urm'a incuisitiunei s'a descoperitu, ca autorulu articlului din cestiune este dlu F. H. Longinu, candidatu de advocatu in Aradu.

Pertractarea acestui processu se puse pe diu'a de 24 Octobre st. n. a. c., candu s'a si tienutu antea curtii juratiloru din Aradu, in presentí'a unui publicu considerabilu. Écca cum:

Dupa 9 óre ante meridiane judii si juratii, acusatoriulu, incusatulu precum si advocatii loru ocupandu-si locurile, presiedentele enunciá inceperea pertractarei. Din partea tribunalului au fostu: Ales. Nagy cá presiedinte, L. Fabián si L. Szakoltzay cá judi si Au. Ruchel, cá notariu. —

Dupa depunerea juramentului indatenatu din partea juratiloru si a nume: Franciscu Stiegler, Colomanu Földes, Petru Barabás, Arminu Neuman, Johan Paris, Eduardu Schöpresz, Franciscu Korin, Vilhelm Tarjányi, Franciscu Thonesz, Grigoriu Bogdanfy, B. Tapolcsányi, Colomanu Nagy, — Grigoriu Birisiu si Henrik Bányai, cesti 2 din urma cá suplenti — se dete cetire incusei, din care se vede, ca dlu F. Koós s'a simtitu vatematu si atacatu in onórea-i nepatata (!) mai vertosu prin pasagele urmatórie: „Fabricatoriulu si cioplitoriulu historiei valachiloru F. Koós, precum ni spune elu insusi, a fostu popa reformatu si totu-odata emisariu ungurescu la Bucuresci, inse fiindu-ca santiei sale i placeau multu galbenii, mai alesu pentru edificarea baserecei ref. de acolo, si descoperinduse, ca d-sa a defraudatu sume mari, si ca pe sub mana lucra contra tierei, care i-a datu adepostu si de mancare, cá se nu péra de fóme. — Guvernulu Romaniei a aflatu de bine a-i dá cu petiorulu in dosu si alu da preste granitia.“

Dreptu-ce se róga cá juriulu se enuncie pe incusatulu culpabilu de calumnia si astfeliu a-lu judecá la inchisóre de 6 luni, multa de 300 fl. si in suportarea speseloru specificande.

Incusatulu insemnandu, ca pasagele incriminate suntu in strinsa legatura cu cele mai la vale din acelu articlu, se róga a se ceti intregu articlulu.

Presiedintele face deci cunoscutu, ca pentru usiorarea desbaterei, a denumitu pe dlu I. Rosiu advocatu in Aradu, de dragomanu, pe care dupa ce l'a juratu, -lu provocá cá se cetésca si se traduca articlulu de sub intrebare.

Écca unu scurtu estrassu din articlulu incriminatu:

„Histori'a valachiloru, — Fabricata si cioplita de Franciscu Koós, care dela 29 Drecemb. 1854, pana la 12 Iunie 1869 a fostu popa reformatu si totu-odata emisariu ungurescu la Bucuresci, inse, fiindu-ca santiei sale i placeau multu galbenii, mai alesu cei meniti pentru edificarea baserecei reformate de acolo, si descoperindu-se, ca d-sa a defraudatu sume mari, si ca pe sub mana lucra contra tierii, care i-a datu adapostu si de mancare, cá se nu péra de fóme — guvernulu Romaniei a aflatu de bine a-i dá cu petiorulu in dosu, si a-lu dá peste granitia.

Martirulu ungurescu apoi se asiediá la M.-Osiorheiu, si a totu cartitu prin diuare ungaresci contra romaniloru, pana apoi guvernulu lui Pist'a la luatu sub protectiunea sa, facundulu diriginte interimalu la preparandi'a de statu dela Dev'a, si apoi la Sigetulu Marmatiei, unde e si adi.

Histori'a valachiloru a fabricat'o la M.-Osiorheiu, si a dedicat'o contelui Gothárd Kun, renumitu prin Ardélu, pentru-ca scie sacrificá multu pentru maghiarisare. Dér' se trecemu la ce mi-amu propusu. Precum v'amu spusu — dice F. Koós in prefatiunea opului seu — nu vrédu a agitá, ci a respandí iubire si incredere sincera intre unguri si romani, si a ve aretá, catu sange ungurescu a cursu sute de ani pentru fundarea, esistinti'a si sustienerea tierelorru romanesci! —

E fapta, ca tierile Romanesci s'au fondatu de unguri si ca atunci au fostu ele mai poternice, candu au fostu sub aripile tierei ungaresci.

Dér' se trecemu la istoria. Déca cine-va me intrébá, ca cine si candu a fondatu tierile romanesci, eu cu histori'a valachiloru in mana, voiu respunde, ca ungurii, candu au trecutu cu Fekete Vajda dela Fogaras la Kimpulung.

Dupa ce s'au asiediatu acolo, au facutu baserei reformate si popistasiesci, l'au alesu pre Fekete de vajda a loru, — ergo ei au fondatu tierile romanesci. — Apoi e dreptu, ca au fostu si vr'o cati-va romani cu ei — dér' aceia au fostu numai cá scriitori. — Dupa ce sau asiediatu, si-au alesu bireu, intre strigate de „mélitó“ (adeca vrednicu este) si „éljan a biró,“ si cu aceste au pusu temelia vietiei politice nationale si Kimpulungului.

De ací incolo apoi ni spune autoriulu cu multa eruditiune, ca catu de viteji au fostu unii dintre principii Valachiei si ca principii cei viteji toti au fostu din sange ungurescu, ér' principii cei rei, cei tirani, — ale caroru fapte le descrie cu grozave colori, toti au fostu din sange romanescu. A fore de aceste la fia care pagina se adresséza tinerimei maghiare esclamandu: Oh! iubiti fii ai patriei lui Arpád, priviti spre resaritu, ca acolo este o tiéra frumósa si bogata; ce bine ar' fi se-o potemu lipí de Nagy Magyarorszagulu nostru, — acea e tiér'a nóstra, stramosii nostri o fundara, si cu tempu are se fia a nóstra éra; mergeti cu dróia si napaditi-o, — eu inca asiu merge, dér' nu potu, ca tala pop'a limb'a! si finesce cu:

Mai dica cine-va dér', ca noi in fine nu ne vomu intielege cu Pist'a, si nu vomu face unu statu poternicu.

Traiésc'a dér' F. Koós historiculu valachiloru!!!

(Va urmá.)

Dér'a in 8 Nov. 1874. De interesu scolariu.

Scólele nóstre romane, pre langa alte multe piedeci, suntu inapoiate intru progressarea loru si prin acea impregiurare, ca nu posiedu manuale corespundietórie, nu pentru invetietori, catu mai vertosu pentru elevi. Ce se tiene de cartea de prim'a necessitate, adeca abcedariu, pre langa alte multe, avemu cea mai buna si cea mai corespondietória, cea edata de Dlu prof. Basiliu Petri, acésta carte de prim'a necesitate precum si indreptariulu la propunerea ei, emuléza cu aceloru mai renumiti pedagogi germani. Aru fi fórte de doritu ca acestu manuale se se intr'oduca in tóte scólele nóstre poporarie. — Missiunea scólei pop. este a instrui si educá pre elevii sei nu numai in cetitu, scrisu si computu, ci si in scientiele naturali, fisice, geografice si istorice, de sene intielagundu-se gramatic'a limbei romane. La noi cu deosebire a fostu neglesu studiulu istoricu, si óre pentruce? Pentruca nu erau, fiendu cea mai mare parte educati prin scoli straine, acolo nu au auditu nemica de istori'a natiunale ramana. Istori'a scimu, ca este acelu studiu, care ne invetia a cunosce trecutulu si in acela pre barbatii, care s'au luptatu pentru interessele nóstre. Natiunea carea nu-si cunósce trecutulu, nu póte contá la venitoriu.

Este lucru greu a scrie istoria pentru scólele poporali intru atata, cá elevii se pricépa si intieléga fia-care cuventu, precum si firulu evenementeloru.

In respectulu acesta-mi liau vóia a atrage atentiunea fratiloru invetiatori si a autoritatiloru scolarie asupra unei carticele istorice, carea a aparutu in dilele aceste in Blasiu, pe 94 pagine, e data de cunoscutulu, espertulu si zelosulu nostru prof. Ioane M. Moldovanu subu titul'a urmatória: Istori'a Patriei pentru scólele poporali romane. editiunea a II-a cu pretiulu de 32 cr. numai 32 cr. v. a. si se póte trage dela autoriu in Blasiu, si inca cu conditiuni fórte favorabile, dela 10 esemplaria se dau 2, dela 20, 4 rabatu etc.

Acésta istoriora se ocupa cu poporulu romanu dela descalecarea lui in acésta patria, pana in dilele nóstre. Autorele imparte totu materialulu in 8 perióde dupa deosebitele evenemente, prin cari a trecutu poporulu romanu. Asia in periodulu I tractéza luptele lui Traianu cu Dacii pana la 105, candu estirpandu pre Daci, tiér'a o colonisá cu ómeni adusi din intregu imperiulu romanu. Alu II periodu se estende pana la 174 d. Ch., candu Aurelianu cu o parte neinsemnata de romani trecú Dunarea infientiandu Dacia Aureliana; in acestu periodu cade fericirea Daciei.

Periodulu III se estinde pana la 797 d. ch. candu romanii scapandu de jugulu popóreloru migrante incepu asi ave Domnii sei. Periodulu IV se estinde pana la 1002, candu regele Stefanu impreuna Ardealulu cu tier'a ungurésca. In periodulu acestu cadu luptele romaniloru cu ducele ungurilor Tohutumu si pacea dela Ascilcu. Periodulu V merge pana la 1541, candu Ardealulu éra incepe a-si avé domnii sei proprii. Periodulu VI durédia pana la 1699, candu Ardealulu vine sub cas'a gloriósa a Austriei. Periodulu VII tractéza evenementele dela 1699 pana la anulu de memoria 1848, candu s'a redicatu iobogi'a; si periodulu VIII spune lucrurile dela 1848 pan' astadi.

Din acestu cuprinsu respective impartire se vede, ca autorele cuprinde in carticic'a s'a tote evenementele romaniloru cele mai insemnate dela descalecarea loru pan'adi.

Acésta carticica e prelucrata in forma catichetica, inse intrebarile asia suntu de acomodate, catu acela, carui-a nu-i convine a predá istoria in acésta forma, le póte lasá afora, fora de a patemi intielesulu si necsulu. Materialulu e impartitu fórte corespondietoriu, ca-ce pe langa aceea, ca e cu stilu de cele mai placute si usioru, e scrisu in punte scurte togm'a dupa capacitatea baiatiloru.

Luandu cinera a mana acésta istoria, nu o va depune, pana nu o va precurge; si dupa ce percursu va simti o satisfactiune spirituale vedendu in ea atatu tempii de gloria, catu si de gele ai natiunei romane.

Nu credu se fia invetiatoriu, care dorindu perfectionarea sa si a scólei sale, se nu-si procure acésta carte, dupa ce acésta imple o lacuna mare in viati'a scólei poporali. Dera mai cu séma aru trebui se se interesédie autoritatile scolarie, in a caroru mani mai curundu vine cate unu diuariu romanu, unde se amentenscu productele literarie scrise in interesulu culturei poporului, si aceste facundu-le cunoscute invetiatoriloru dela sate, cari nu prea cetescu diuarie: se le recomende in totu adinsulu se-si procure atari carti atatu pentru sene, catu si ca manuale pentru elevi.

Fratiloru invetiatori si Dloru pusi in fruntea scóleloru poporali! Se sprijiniimu intreprinderile folositórie ale barbatiloru interesati de caus'a culturei nationale.

Teodoru P. Petrisioru.
prof. de preparandia.

Noutati diverse.

— Suntu aprópe dóue septemane dela alegerea metropolitului romanu de Sibiiu si inca nece pana astadi nu scimu, déca acésta alegere se va aprobá, séu nu. —

Deputatiunea congressuale, tramisa spre a substerne actulu de alegere aprobarii guvernului si a Maiestatii Sale se afla dejà de o septemana in capitalea Ungariei si nu intrelassa nice unu momentu spre a-si implini detorinti'a si a corespunde missiunii ce i s'a incredintiatu.

In 6 Nov. fù primita deputatiunea de min. de cultu si instr. si se crede, ca va esí cu resultatu favorabilu.

Adunarea generala

a Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu,

se va tiené, conformu §-lui 8 din statute, Joi in 7/19 Noembre 1874, adeca in diu'a, care este onomastic'a Maiestatii Sale imperatesei si reginei Elisabeta, Patrón'a Reuniunei. — In diu'a acésta On. membre ale Reuniunei, dupa ce voru fi participatu la servitiulu divinu celebratu in baseric'a S. Nicolae din Scheiu si la rugatiunile aduse pentru Maiestatea Sa imperatés'a si regin'a nóstra Elisabeta si pentru intrégа inalt'a Casa domnitória, se voru adunà in sal'a cea mare a gimnasiului romanu gr. or. spre a pertractá agendele adunarii generale prescrise in § 7 din statute.

Brasiovu 8 Noemb. (27 Oct.) 1874.

Comitetulu R. f. r.

— (Adunarea scaunului Sebesiu) a alesu pre domnii Iacobu Bologa si advocatulu Dr. Pacurariu de deputati la universitatea sasésca din Sabiiu.

— (Studie rusesci.) Cá unu ce curiosu se comunica, cumca oficierii dela corpulu de geniu din Varsiavi'a ar fi capetatu spre prelucrare urmatori'a tema: „Descrierea riuriloru si a paraieloru din giurulu fortaretiei Cracovi'a, cari curgu de ambele laturi ale fluviului Vistul'a si se stracora in acestu fluviu. Them'a are se se lucre in privinti'a strategica si de fortificare atatu din punctulu de vedere alu ofensivei catu si alu defensivei.

— Camerile Romaniei suntu convocate prin decretu domnescu pre 15/17 Novembre in sessiune ordinaria. — Asemenea si Scupcin'a serbésca este convocata pre 8/20 Novembre.

— O scire electrica dela Madridu anuncia, ca guvernulu republicanu de acolo ar fi primitu incunoscintiarea, cumca Don Carlos s'ar afla pre territoriu francesu inca dela 7 Novembre. — Alta scire dela Paris ne spune, cumca pre acolo se vorbesce seriosu despre casatori'a principelui imperalu Lulu Napoleonu Bonaparte cu mare princess'a de Rossi'a Mari'a.

— (Martiale.) Examinu de officieru de reserva (in reg. Baden) a depusu Domnulu Ionu Valériu Barcianu cu successulu doritu. Acésta o impartesimu numai cá se servésca de impintenu la junii romani a excella si pe campulu lui Marte, dieulu romaniloru, care parasitu -si resbuna amaru.

— („Cocosiulu rosiu.“) Se vorbesce, ba in foiele sasesci se si scrie, cumca d-lu Iosifu Pascariu, advocatu in Brasiovu, ar' ave de cugetu se scóta la lumina o foia umoristica sub titlulu „Cocosiulu rosiu“, alu carui primu numeru va se apara inca in decursulu anului curinte. Nu scimu daca acésta faima este adeverata séu nu, inse atat'a scimu cu positivitate, cumca vitiuri si pecate ar' mai fi inca de combatutu si de sterpitu din societatea, unde „Gura-Satului“ si „Pricaliciu“ nu strabatu. Aparinti'a „Cocosiului rosiu“ sub firm'a de susu ni s'ar' paré cam batatória la ochi in impregiurarile de facia.

— („Amiculu Poporului,“) calendariu pre 1875 a esitu de suptu tipariu si se afla de vendiare la editoriulu seu d. Vicariou Romanu in Sabiiu. Acestu calindariu, indispensabilu necessariu in fiacare casa, este redactatu in modulu celu mai multiumitoriu; dovada este calduros'a imbracisiare ce a aflat'o la publiculu romanu dela prim'a lui aparitia si pana astadi. „Amiculu poporului“ contiene pre langa materialulu, ce se tiene strictu de calindariu, mai multe tractate interessante pentru invetiatura si petrecere, si costa unu esemplariu 50 cr., éra in tramiterea francata prin posta 56 cr. Desluciri detaiate se vedu in anunciulu tiparitu.

Predicatoriulu Sateanului romanu. Cursulu I — 1875 — cuprindiendu 111 predici pentru tóte Dominecile si serbatorile anului, precum si pentru tóte occasiunile obveniente, afora de acea articuli literari-basericesci, tractate din economi'a de casa si de campu si din medicin'a de casa, — intemplamentele curente si bibliografi'a — va incepe a esi cu 1/13 Decembre a. c., — si fiindu-ca nu se voru tipari mai multe esemplaria, decatu voru fi abonate, suntu rogati toti aceis, cari doresecu a avé acésta fóia intrégа se binevoiésca a ne inscientiá pana celu multu in finea lunei curente; — suntu rogati totuodata si acei P. T. domni caroru li s'au tramisu cóle de prenumeratiune pentru collectare se binevoiésca a ne remitte acele cóle cu veri-ce resultatu.

Pretiulu (5 fl. séu 1 galbenu) se póte tramite insinte intregu séu in rate semestrali séu lunarie anticipandose celu pucinu unu florinu v. a.

Dessiu 1 Novembre 1874.

Redactiunea Predicatoriului Sat. rom. *)

— (Necrologu.) N. F. Badescu fostu redactoru ale diariulu „Viitoriulu“ repausà in 29 Octobre st. v. in spitalulu Filantropiei din Bucuresci. Defunctulu, care erá singurulu sprigiuu alu micilor sei frati fusesse professoru de limb'a elena la seminariulu centrale din Bucuresci, inse fiindu in fine silitu a demissioná din acestu postu, ajunsesse a trai in cea mai mare seracia. Dupa o bóla grea de peptu cadiù victim'a mortii in florea vietiei in etate abiá de 24 ani. Fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna.

— (Compani'a Strusberg.) Curtea de comercin a imperiului germanu a condamnatu pe concessionarii societatii romane de actionari, si anume pe ducii de Ratibor si Ujest, pe contele Lehndorf si pe Strusberg, la plata solidaria de 7½ percente cá dobanda a actiuniloru drumului de férru romanu.

— (Proventulu anunciéloru in Americ'a.) — Cifr'a totala cheltuita pentru anuncie in principalele diare americane se redica la 40.500,000 fr., din cari „Herald“ primesce cea mai mare parte, cam 10 milióne, adeca 30 mii fr. pre di. Acésta suma enorma totusi este mai mica de catu acea ce primesce „Times“ din Londr'a. Alu 2 lea diaru, sub reportulu anunciéloru, este „Staats Zeitung“, care primesce cam 9 milióne, apoi „New-York“ „Times“ cu o cifr'a de 7.300,000 fr. Este recunoscutu ca nici o fóia nu primesce mai pucinu de 500,000 fr.

Foile septemanarie nu iau de catu 2.500,000 fr., dara trebuie se se observe, ca aceste foi nu suntu de catu prescurtari ale foiloru periodice si reimprimari ale acestor'a si pretiulu anunciéloru este fórte redicatu spre a evitá naval'a in daun'a foiei principale. Pentru alimentarea acestoru cifre enorme trebuiescu clienti esceptionali, si diarele americane i gasescu. D. Stewart chieltuiesce anualmente 2.500,000 fr. cu anunciele; Lord si Taylor, 1.115,000 fr., D. Babbitt, omulu cu sapunulu, cum este numitu, 1.115,000 fr.; Robert Bonner, 1 milionu; Arnold si Constable, 875,000 fr.; si faimosulu Barnum chieltuiesce anualmente mai multu de 2 milióne pentru anunciele sale. Persónele cele mai bogate chieltuiescu mai multu cu anunciele. Numai in orasiulu New-York se chieltuiescu anualmente 25 milióne cu anuncie pre muri, pre bastimente séu pre ori ce se póte afisá.

*) Rogamu tóte Redactiunile romane se publice acestu Avisu catu mai neamenatu in pretiuitele sale foi in interesulu doritoriuli de a avé intrégа acésta fóia, care va face unu completu opu de predice.

Nr. 8515/1874. 3—3

Publicatiune.

In urm'a emissului din 3 Octobre anulu curg. nr. 27,123 alu inaltului ministeriu regiu ung. pentru cultu si instructiune, suntu a se conferi **24** stipendia pentru candidate pentru cursulu de invetiatur'a mositului la Universitatea reg. ung. in Clusiu. pe tempulu dela **1 Martiu pana in ultim'a Iulie 1875,** cu diete de cate 40 cruceri mon. austr. pe di.

Femeiele, cari doresecu a face cursulu acest'a de invetiatur'a Mositului, au a -si dá respectivele petitiuni netimbrate, provediute cu attestatu de calificatiune dela officiulu locale, celu multu pana in **10 Decembre** a. curg. si anumitu, la man'a Domnului fisicu districtuale medicului Ioanne Bachmaier spre midiulocirea corespundiatória.

Brasiovu in 21 Octobre 1874.

Magistratulu urbanu si districtuale.

Nr. 2492 — 1874. 3—3

Concursu.

Din fundatiunea in Domnulu repausatului Constantinu Alutanu canduva Canonicu Lectoru la Capitululu Metropolitanu gr. cat. alu Alba-Iuliei in Blasiu pre anulu scol. 1874/5, cu acésta se publica concursu la patru stipendia de cate 60 fl. v. a. si érasi la alte patru stipendia de cate 40 fl. val. austr.

Doritorii de a dobendi vr'unulu dintre aceste stipendia au se -si sustérna recursele documentate celu multu pana in **30/18 Noembre 1874** la subscrisulu consistoriu Metropolitanu gr. cat. si au se dovedésca:

a) ca se tienu de categori'a studentiloru, prin urmare, ca frecuentéza vr'o universitate, politecnica, academia, séu vr'o scóla publica gimnasiale, reale, comerciale, ori preparandiala s. c. l. cá ascultatori ordinari; —

b) ca au portare morala buna, ca au fostu diligenti si au facutu progressu bunu in studia, si ca suntu de religiunea gr. cat.; —

c) ca suntu romani si consangeni cu piulu fundatoriu. — La casulu, candu consangeni calificati nu ar' recurge, stipendiale se voru conferi la alti tineri romani gr. cat. cu portare laudavera, cari au facutu progressu eminentu in studia. —

Din siedinti'a Consistoriului Metropolitanu gr. cat. alu Alba-Iuliei tienuta in Blasiu la 24/12 Octobre 1874. —

Consistoriulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Iulia si Fagarasiu.

Cursurile

la bursa in 10 Nov. 1874 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 24½ cr. v. a		
Napoleoni	—	—	8	90½	„ „
Augsburg	—	—	105	—	„ „
Londonu	—	—	110	25	„ „
Imprumutulu nationalu	—		74	50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70	10	„ „
Obligatiunile rurale ungare			77	50	„ „
„ „ temesiane			77	—	„ „
„ „ transilvane			74	75	„ „
„ „ croato-slav.			79	50	„ „
Actiunile bancei	—	—	989	—	„ „
„ creditului	—	—	234	75	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.